

Verslag bijeenkomst Regionaal Netwerk cliëntenparticipatie in de jeugdhulp op 24 maart 2021

Verbinden en versterken: als advies-, cliënten-, jongerenraden en belangenbehartigers hebben we op lokaal en/of regionaal niveau allemaal te maken met de hulp en ondersteuning aan kinderen, jongeren en gezinnen. We hebben ook allemaal hetzelfde doel: meebouwen aan goede hulp/ ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen. Om dit doel te bereiken, is het goed om onze krachten en expertise te bundelen.

Er waren 26 deelnemers en 8 mensen die geïnteresseerd waren, maar niet konden komen.
Aanwezig waren:

Leden van

- het Jeugd Ervaringen Team Zuid-Holland Zuid (JET-ZHZ)
- de Adviesraden uit Dordrecht, Gorinchem, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Molenlanden, Sliedrecht en Zwijndrecht
- Cliëntenraden van Yulius, de St. Jeugdteams en JB West
- het Ouderplatform ZHZ

Medewerker(s)

- van de Serviceorganisatie Jeugd Zuidholland Zuid
- van de Sociale Dienst Drechtsteden
- van de gemeente Dordrecht
- van MEE/Vivenz
- van Lokalis
- ondersteuner cliëntmedezeggenschap van Yulius
- coach van de jongerenraad van Auriga Dordrecht, 's Heerenloo

1. Terugblik op de **brief met de 5 prioriteiten**¹ en de reacties: we hebben een reactie van:

- Gemeenten Gorinchem (de vijf prioriteiten nemen ze mee in de uitvoering van het integraal sociaal beleid), Molenlanden (spreekt waardering uit voor de inhoud. Ze zullen hier zowel lokaal als regionaal aandacht aan geven) en Dordrecht.
- Stichting Jeugdteams ZHZ. Er is inmiddels een gesprek geweest met de directeur/bestuurder
- MEE/Vivenz: de vijf prioriteiten worden herkend. Onderwerpen die ze accent willen geven zijn:
 - Focus op bestaanszekerheid: in de praktijk zien ze dat er veel vraagstukken spelen op het gebied van bestaanszekerheid (inkomen, huis, schulden). Dit leidt tot stress, gezondheidsproblemen, onveiligheid, etc. Het inzetten van zorg heeft als deze basisbehoeften niet worden ingevuld uiteindelijk niet het duurzame effect wat wordt beoogd. Dit zorgt er ook voor dat inwoners vastlopen in het systeem.
 - Eigenaarschap bij de betrokken partijen om tot echte doorbraken te komen. Belangrijk daarbij is om expliciet afspraken te maken over wanneer en hoe doorzettingsmacht bijvoorbeeld via een procesregisseur wordt georganiseerd. En wat de route hiervoor is. Dit kan een zorgmarinier zijn, de ervaring is dat hiermee nog niet altijd het gewenste doel bereikt wordt. Ook korte lijntjes met woningbouwcorporaties en CIZ/zorgverzekeraars/-kantoren zijn belangrijk.
 - Het grote belang om de woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars/-kantoren en SDD aan tafel te hebben. Deze zijn hard nodig voor oplossingen in met name 18+ domein te realiseren
- SOJ/SDD

Vervolg: er worden twee gesprekken gepland. Een met Michiel van der Vlies, bestuurder van MEE/Vivenz (vindt plaats op 26 april) en een gesprek met wethouder Steven van Die, regionaal

¹ De *cursief* en onderstreepte tekstgedeelten verwijzen naar een link.

portefeuillehouder. Zo mogelijk sluiten ook Ed Magnee, directeur a.i. SOJ en David van Maanen, directeur SDD aan. Vanuit het Regionaal Netwerk zijn Brigitte van Egmond, Jan Slappendel en Mariette Teunissen vertegenwoordigd. Verslagen van deze gesprekken worden naar de deelnemers van het Regionaal Netwerk gestuurd.

2. Uitwisselen van ervaringen/signalen in groepjes aan de hand van de volgende thema's:

2.1 Gevolgen van corona voor kinderen, jongeren en gezinnen: in verschillende gemeenten zijn initiatieven voor jongeren. Ook het jongerenwerk is actief. Het is lastig om alle jongeren te bereiken. Een deel zit op hun (zolder)kamer en komt hier niet uit. Jongeren voelen zich geïsoleerd, hun mentale gezondheid verslechtert. Ze zijn rusteloos omdat ze de prikkels niet kwijt kunnen. Dat kan leiden tot depressie.

Digitaal contact: jongeren zijn digitaal goed te bereiken en het is laagdrempelig. Organiseer bijvoorbeeld digitale evenementen. Zo bereiken we jongeren die we anders waarschijnlijk niet of moeilijker zouden bereiken. Het gaat om contact hebben én houden.

Eenzaamheid en saamhorigheid: verder zien we dat de meeste gemeenten veel tijd steken in het bereiken van de inwoners met allerlei initiatieven voor zowel kinderen, jeugd als ouderen. Corona brengt naast eenzaamheid ook een stuk saamhorigheid: we moeten hier met elkaar doorheen.

Corona maakt het benaderen van doelgroepen lastiger: bijna alles gaat digitaal en dit maakt het moeilijk om mensen echt te betrekken. Humanitas ervaart dat een deel van hun doelgroep niet of minder digitaal vaardig is, wat de hulpverlening bemoeilijkt. Yulius heeft nog geen signalen ontvangen dat de jeugdigen hier tegenaan lopen. Het digitaal moeten werken draagt wel bij aan de snelheid en voortgang van trajecten die ook voor corona digitaal verliepen.

Behoeftte aan hulp/ondersteuning: het voorveld valt weg, jongeren doen hierdoor een beroep op professionele hulp. Vaak is er niets 'mis' met de jongere, maar door situatie is er behoefte aan hulp/ondersteuning. Jongeren krijgen een stempel/label dat ze in 'normale' omstandigheden niet gehad zouden hebben. Er wordt ook meer gebeld met de kindertelefoon. De algemene indruk is dat het vooral slechter gaat met de jeugdigen met wie het al slecht ging. De jongeren die al jeugdhulp krijgen, hebben behoefte aan meer ondersteuning. Ze doen een groter beroep op professionals. Verder zijn er meer crisismeldingen.

Onzekerheid: deze tijd is erg onzeker. Bij de lockdown wist je waar je aan toe was, iedereen was thuis en kreeg thuisonderwijs, Nu is geen week gelijk en is er steeds de spanning, kunnen kinderen naar school? Moet de klas in quarantaine? In Molenlanden zijn zelfs een aantal basisscholen tijdelijk dicht. Verder zijn er zorgen over de opmars van corona.

Meer samenwerking: we zien door de coronaperiode ook mooie dingen ontstaan. Bijvoorbeeld in de crisisopvang kan er nu wel samengewerkt worden tussen partijen, waarbij dat voorheen moeizaam of ondenkbaar was. Er wordt met elkaar meegedacht en zelfs personeel uitgewisseld. Vraag: hoe hou je dit ook na corona vast, kun je dit borgen in afspraken in het systeem van een organisatie?

2.2. Bij de overgang 18- / 18+ wordt het tijdig beginnen aan de voorbereiding van de overgang benadrukt. Daarnaast is het van belang om zich te realiseren dat het hierbij niet alleen gaat om jongeren die de overstap naar zelfstandigheid maken. Ook jongeren die (nog) niet de stap naar zelfstandigheid kunnen maken, krijgen te maken met deze overgang. Yulius geeft aan dat het van belang is cliënten goed te informeren over de mogelijkheden die zij als zorgorganisatie in dit verband wel en niet hebben.

2.3 Wachtlijden GGZ: gemeente Dordrecht is in gesprek met Yulius en Parnassia over de wachtlijden. Rond de kerst waren er veel en heftige crisismeldingen. Op dit moment is het wat stabiel. Het probleem is ook dat het proces aan de achterkant stopt omdat er geen of onvoldoende doorstroming is waardoor er niet kan worden afgeschaald. Beide organisaties screenen op dit moment de wachtlijsten en brengen in beeld welke problemen jongeren hebben die op de wachtlijst staan. Bij het speciaal onderwijs is er ook een wachtlijst, wat leidt tot problemen voor zowel jeugdigen als ouders.

2.4 Participatiewet: als gevolg van het opheffen van de Gemeenschappelijke Regeling doemt de vraag op of de advisering over de Participatiewet plaatselijk en/of regionaal moet worden geregeld. Regionaal heeft de voorkeur omdat een zekere uniformiteit in de uitvoering van belang is. Bij de advisering is het daarnaast zaak om de relatie met de aanpalende wetten, Wmo en Jeugd, en de gevolgen van besluiten bij de uitvoering van de ene wet op de uitvoering van de andere wet te bewaken. Zorgorganisaties zijn nu teveel tijd en menskracht kwijt aan het voldoen aan de diversiteit aan eisen die worden gesteld door de verschillende gemeenten.

2.5 Perspectiefbenadering: is een andere manier van kijken naar de jongere en wat hij/zij nodig heeft als hij/zij 18 jaar wordt en dus voor de wet volwassen is, De voorbereiding, op wat er vanaf dat moment voor de jongere verandert, moet tijdig beginnen en niet wachten totdat de jongere 17,5 jaar is, De perspectiefbenadering start bij voorkeur als de jongere 16,5 jaar is. Samen met de jongere wordt er gekeken welke zorg en ondersteuning er nodig is vanaf het 18^e jaar en wat ervoor nodig is dit te realiseren.

2.6 Doorbraakmethode: denken vanuit de jongere, wat heb jij nodig en van daaruit naar oplossingen kijken. Als voorbeeld werd genoemd dat er in Dordrecht samen met het *IPW* wordt gewerkt met de doorbraakmethode. Deze methode gaan ze inzetten voor jeugdigen vanaf 16 jaar die nu gebruik maken van residentiële jeugdhulp of pleegzorg. Dit gebeurt samen met het ministerie, in het kader van de (landelijke) Halsema werkgroep. Deze werkgroep heeft specifieke doelgroepen aangewezen waar extra aandacht voor moet zijn i.v.m. corona. Eén van die doelgroepen zijn dak- en thuisloze jongeren. Vanuit Dordrecht wordt specifiek ingezet om zo tijdig mogelijk in het traject helder te hebben wat jeugdigen nodig hebben.

2.5 Betrekken en motiveren van jongeren/klanten om input te leveren op voor hen relevante processen. Elke organisatie probeert dit te doen door mensen uit te nodigen voor klankbordgroepen (SDD) en door mensen te benaderen (Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht). Toch lukt dit nog in onvoldoende mate, terwijl de input wel belangrijk is voor het proces. Hierbij speelt ook dat mensen die gevraagd worden veelal, al binnen de organisatie waarvan ze zorg ontvangen, deelnemen aan bijvoorbeeld een panel. Hiernaast nog deelnemen aan een extern panel wordt dan teveel van het goede. De mensen die wel aanschuiven zijn over het algemeen ervaringsdeskundigen in dienst van de zorgorganisatie. Dit roept de vraag op in hoeverre er een representatief beeld wordt weergegeven van de ervaring met de organisatie.

De Adviesraad Wmo & Jeugd Dordrecht is bezig met het opzetten van een inwonerspanel die periodiek om een bijdrage wordt gevraagd. Bij een vragenlijst of evaluatieformulier wordt een vraag toegevoegd of er contact opgenomen mag worden met de invuller. De gemeente Dordrecht heeft de ervaring dat de respons hierop goed is en het contact waardevolle info oplevert.

Betrekken jongeren bij het beleid en de uitvoering: iedere deelnemer vraagt aan drie jongeren wanneer zij zich betrokken voelen/ hoe ze betrokken willen worden. Reactie sturen naar marietteunissen@zorgbelanginclusief.nl. Zie hieronder de reacties al zijn binnengekomen

Volgende bijeenkomst van het Regionaal Netwerk: 1 juni a.s. Afhankelijk van de coronamaatregelen wordt het een digitale bijeenkomst van 19.00-20.30 uur of een fysieke bijeenkomst van 17.30-19.30 uur (inclusief een broodje). Stefan Oosterhof, Strategisch Adviseur Netwerk MT Jeugd ZHZ & Gemeente Dordrecht, geeft een toelichting op de regionale projecten in de jeugdhulp.

Betrekken van jongeren bij beleid (overzicht reacties die tot 7 april zijn binnengekomen)

1. Een jongere voelt zich gehoord door de gemeente als hij rechtstreeks via Whatsapp contact zou hebben.
2. Een jongere kwam op het idee voor een app van de gemeente waar je alles kan vinden en makkelijk contact kan zoeken, bijvoorbeeld <https://voordejeugd.nl/praktijkvoorbeelden/de-app-kwikstart-helpt-jongvolwassene-op-eigen-benen-te-staan/>

Verder kwamen er nog reacties binnen over hoe jongeren de coronacrisis ervaren, zoals het missen van de contacten met vrienden en studiegenoten. Zij hadden geen suggesties voor het betrekken van jongeren.